

Generelt

- 1.7. Korrupsjon - mer enn penger. "Bransjeloyalitet" kan undergrave intensjonene i sertifiseringen.
- 2.5. Må omfatte kunnskap og kompetanse på miljøaspektene ved arbeidet, og også gjelde for entreprenører
- 4.1. **"Interessenter"** må defineres, slik at utestenging av "ubehagelige" organisasjoner unngås. Skogeiers vurderinger skal gjøres skriftlig og være tilgjengelig ved forespørsel
- 4.2. Opplevelseskvaliteten vektlegges - hvordan? (4.2.1.)
- 4.5. **"Brukerinteresser"** må defineres. Lokale naturvernorg må ansees som brukerinteresser. **"Mye brukte friluftslivsområder"** må defineres - Marka, bymarker, by- og tettstedsnære naturområder, spesielle kvalitetsområder og utfartsmål.
- 4.5.5. Definisjon av hvor lukkede hogster SKAL anvendes. (Se vedlagt worddokument)
- 4.5.6. For svak: Driften SKAL stanses når betydelige terrengskader oppstår
- 4.6.1. Må være skriftlig og tilgjengelig
- 4.8. Bør vurderes av jurister - hva er aktuelle immaterielle rettigheter?
5. Generell For sterk og uakseptabel innblanding av økonomiske hensyn i et kapittel med overskriften "Skogens naturgoder". F.eks 5.5.1
- 5.1.1. Verdiskaping er mer enn tømmer. Medvirkning fra andre interesser må være obligatorisk for å få fram spennet i vurderinger av eiendommens verdipotensial.
- 5.2.1. Ikke bare planlegging av driftsvolum, men også av ulike kvaliteter. Skriftlig, tilgjengelig informasjon om hogstkvantum fordelt på hogstformer må være skriftlig og tilgjengelig
- 5.2.3. Med 30-års planleggingshorisont bør ikke denne disp-adganen vedtas
- 5.3.1. Skriftlig, tilgjengelig informasjon
- 5.4. Kan misbrukes. Lokale biologer vs. kvalifiserte biologer. Presisering av kvalitetskrav og krav til uavhengighet av oppdragsgiver og tilhørende miljø.
- 5.5.1. + 5.5.2. Nei. Skogeier må kunne ha andre målsettinger for virksomheten. Eks.Oslos kommuneskoger, eiere som ønsker bevaring av ulike kvaliteter
6. Ingress Vakker, tilltsvekkende målsetting - men i praksis???
- 6.1. MiS utilstrekkelig for å forhindre skade på naturverdiene. All gammelskog må registreres på nytt av uavhengig, godt kompoetente biologer. "Relevante miljøverdier" må defineres.
- 6.1.2. Vurderingen må foretas av kvalifisert, uavhengig biolog i samarbeid med skogeier
- 6.2. STI.
- 6.2.1. MiS utilstrekkelig til å unngå skade - krav til nyregistrering i gammel skog og i spesielle skogtyper.
- 6.2.2. Biologgodkjenning utført av sertifikatholder er uakseptabelt. Jfr erfaringene fra NVE-rapport 2015-102.
- 6.2.3. Informere hvem? Tidligere verdivurderinger = innsendt informasjon fra tredjepart??? Slik kunnskap må tilflyte så vel FSC, sertifisert virksomhet, entreprenør og kommunen
- 6.2.4. Det bør stilles krav til metode, og metodevalg må beskrives og begrunnes.
- 6.3. Skriftlig, tilgjengelig informasjon.
- 6.3.2. Ved grove brudd eller gjentatte brudd på standarden, skal skogeier nektes leveranse av tømmer innenfor FSC-sertifiseringen
- 6.4. Skriftlig vurdering i forbindelse med hogster, utført i samarbeid med kompetent, uavhengig biolog.
- 6.4.1. Selektiv hogst/kontinuitetsskogbruk bør nevnes som aktuelt bevaringstiltak for fuktighetskrevede arter
- 6.4.2. MiS utilstrekkelig for å identifisere nøkkelbiotoper. Godkjenning av skogbiologer må holdes unna de som har nytte av avgjørelsene
- 6.4.4. Endring i avgrensning eller bytte av nøkkelbiotop skal vurderes av uavhengig biolog og godkjennes av FSC. Vurderingen skal være skriftlig og tilgjengelig fra sertifikatholderr på forespørsel. Nøkkelbiotoper med høy naturverdi skal vanligvis ikke tillates byttet ut.
- 6.4.5. Det må fastsettes kriterier for når nye registreringer skal foretas.

- 6.4.6. Biologisk kompetanse uavhengig av næringen, kompetent og godkjent av en trepartssammensatt "FSC-memnd. Ved forekomst av trua arter eller konsentrerte forekomster av NT/DD-arter skal det alltid opprettes nøkkelbiotop
- 6.5. Intro Bra formulering, men savner inngangsverdier for når tiltak skal slå inn.
- 6.5.1. 10 % urørt eller kun tiltak som forbedrer forholdene for mangfoldet. Kritisk mangel på gammel naturskog gjør at det lille som er igjen må sikres og nye områder bygges opp. Biologisk kompetanse må være uavhengig av næringen. Kriterier for utvelgelse må være skriftlig og tilgjengelig for innsyn.
- 6.5.2. Biologisk kompetanse uavhengig av næringen! Retningslinjer for skjøtselstiltak i områder ut over urørte 10 %.
- 6.5.5. For slapt. Ungskog og imp. må ikke overskride 2 % av bevaringsnettverkets areal
- 6.5.6. **Uakseptabelt.** Vernearealer som er økonomisk erstattet kan **ikke** inngå i bevaringsnettverket
- 6.6.1. 10 livsløpstrær pr dekar er alt for lite. Mengde (målt i kbm) ut fra bonitetsavhengig tabell. Minimum 10 % av normalt stående volum for aktuell bonitet og alder må settes igjen. Livsløpstrærne må merkes permanent eller kartfestes digitalt.
- 6.6.3. De største og eldste trærne i bestandet av dominerende treslag skal velges, i tillegg til store trær av andre treslag der dette finnes. Også gran med hengende kvist ("slangegran") og kelogadd må tas med i opplistingen.
- 6.6.4. All stående og liggende død ved som er eldre enn 2 år skal være igjen i skogen. Livsløpstrærne må være levende trær, ikke de som er ferdig med mye av livsløpet. Hvis små trær skal anvendes, må antallet mangedobles!
- 6.6.5. Men dokumentasjonen må i så fall omfatte hvor mange og av hvilke treslag, og en merking/kartfesting som gjør at de ikke hogges ved senere behandling av skogen
- 6.6.6. Død ved av gran eldre enn 2 år må også spares.
- 6.6.8.+6.6.9. Involvering av Ornitologisk forening og andre miljøer eller enkeltpersoner med god kjennskap til fuglefaunaen i aktuelt distrikt.
Hogst i hekkesessongen skal unngås
- 6.6.14. Må gjøres avh. av eiendommens størrelse. Areal tilsvarende minimum 1% av eiendommen, men minimum 5 da, må settes av i minimum 20 år (lauvsuksesjon for naturlig foryngelse)
- 6.6.17. "Der det ligger til rette for det" er for uforpliktende. Presise krav til andel lauv i ulike vegetasjonstyper og hogstklasser
- 6.7.2. Krav også ved mindre bekker. Faste minimumsbredder ved ulike situasjoner - fjerne rom for skjønn. Utgangspunkt en trelengde (overhøyden i bestandet) +/- 50 %. Flersjiktet, stabil med store trær. Spesielle regler i/ved bekkelkøfter.
- 6.7.2.d. Uakseptabelt: 1-2 meter brede bekker er det valigste og de viktigste, og må ha Randsoner etter hovedregelen.
- 6.7.5. Ikke-hogst må være hovedregelen. Utvalg av trær for hogst skal dokumenteres med bilder og begrunnelse
- 6.7.11. Skade forårsaket av skogsdrift skal rettes opp, uavh. av virkning for skogproduksjon
- 6.8.2. Minimum 5 % biologisk gammel skog på alle eiendommer større enn 1.000 da. Gammel skog og naturlige elementer tilknyttet slik skog er den største mangelen for å ivareta biologisk mangfold i de nordiske barskogene.
- 6.9. **"Treplantasje"** må defineres. Plantefelt med normal tetthet er treplantasjer. Unntaket på max 0,5 % av arealet kan konverteres årlig, sammen med tolkningsmuligheter, vil ikke medføre konsekvenser for særlig mange skogeiere. Naturlig skog er mangelvaren og må ikke aksepteres omformes overhode. Det må stilles krav til lukket hogst og sterke begrensninger i uttaksprosent eller til sterkt forlenget omløpostid i tidligere konverterte treplantasjer, av hensyn til klima og biologisk mangfold.
- 6.10. Definisjon av treplantasje mangler. Planting med mer enn 100 likealdrede planter av ett treslag /da må regnes som plantasje.
- 6.10.3. Må godkjennes av FSC
- 7.1. Hele forvaltningsplanen, minus økonomisk informasjon må være tilgjengelig. Sammendrag kan sensurere eller tilsløre informasjon
- 7.5. Å ta betalt for miljøinformasjon er i strid med miljøinformasjonsloven. **"Konfidensiell informasjon"** må defineres.
- 8.1.-8.3 Skriftlig, tilgjengelig informasjon!
- 8.5. Skogeier skal for alle hogster på eiendommen ha plikt til på forespørsel å opplyse om seretifikatholder og om tømmerkjøpere dersom dette ikke er sertifikatholder.

- 9.1. HCV 1 må omfatte *livsmiljøene* til truede arter og konsentrasjoner av nær truede arter. Kjerneområder med A/B-verdi og naturtyper av regional og nasjonal verdi må inngå som viktige livsmiljøer. HCV 2 må omfatte områder som er registrert som verneverdige (**/**/*/*/*) eller med 4,5 eller 6 poeng fra bekekløftregistreringene. Kravet om at områdene skal inneholde levedyktige bestand av de fleste naturlige hjemmehørende artene i naturlig utbredelse og omfang er alt for strengt, og må slettes. Kravet gjør at ingen eller svært få områder kvalifiserer. Omformingen av skogene er gått alt for langt til at det kan stilles slike krav til det som skal bevares - det er mer spørsmål om å avsette store arealer av den nest tilgjengelige skogen til restaurering, slik at den på sikt kan nå det angitte målet. HCV 3 må defineres tydeligere, slik at det klart kan avgjøres om et område hører med eller ei.
- 9.1. Ikke bare vurdere og registrere, men ivareta områder med høye bevaringsverdier på eiendommen. **"Parter"** benyttes flere steder. Må defineres, slik at utestengning forhindres.
- 9.1.1.a Regionale verdier (naturtyper av B-verdi) må med i HCV. Norge er et langstrakt land med ulike forhold
- 9.1.1.b 50 km² er satt alt for høyt. Finnes knapt områder i Norge som oppfyller kravet. Må halveres for å fange opp de siste restene av sammenhengende skognatur.
- 9.1.1- veiledning a Ikke akseptabelt. "Kilden" filtrerer bort NT-arter og naturtype B og C. Naturbase må benyttes i stedet.
- 9.1.1- veiledning b Kravet er for strengt, slike områder finnes knapt lenger. I stedet bør all gammel skog som ligger mer enn en kilometer fra vei inngå. Slike områder finnes som inngrepsfrie naturområder i Naturbase.no
- 9.1.1- veiledning f Naturtype i kategori B **MÅ** være med, ellers faller 4/5 av naturtypene bort!
- 9.1.1- veiledning g Utgangspunktet må settes lavere. For alle boniteter < H₄₀=23 vil hogstmodenhetsalder X 1,5 angi skog som ikke er utsatt for flatehogst, eller dette bare forekommer helt unntaksvis. Ivaretagelse av slike miljøer er svært viktig for mange arter.
- 9.1.1- veiledning j Disse databasene er svært mangelfulle i skog. Tilleggsriterier er nødvendige, dersom punktet skal gi mening.
- 9.1.2. Nærmere presisering av hvem/hvilke instanser som skal involveres i prosessene.
- 9.2.3. **"Relevante interesser"** må defineres, slik at utestengning unngås.
- 9.3.1. Hva betyr dette - i praksis?
- 10.1.1. Markberedning må forbys av hensyn til klima, biologisk mangfold og til naturopplevelse/friluftsliv.
- 10.1.5. Når treslagsskifte er uønsket, så vil ikke den negative konsekvensen være noe mindre selv om det har vært gjennomført treslagsskifte der tidligere. Er det noe logikk i at det fordi noe er vært gjort tidligere, så skal det være greit å fortsette med det? Med dette kriteriet vil også område med treslagsskifte stadig kunne øke utover over tid.
- 10.1.6. Treslagsskifte må være totalforbudt i definerte områder (fjordlandskap, daler, ...). Flere av artene har stor spredningsevne, og det er IKKE tilstrekkelig å unngå slik planting i de opplistede områdene - de må i så fall ha en buffer på minst 2 kilometer rundt forekomstene for at de ikke sakte, men sikkert skal bli ødelagt gjennom fremmedtrærnes langsiktige overtakelse av miljøene
- 10.1.7. Klossete formulering. Bedre: Etter avvirkning på treslagsskiftede arealer skal skogen forynges med norske treslag.
- 10.2. Overbevisende for hvem? Hvem avgjør? Unntaket i siste del av setningen må tas ut, da det skaper uønsket rom for tolkning og bruk av skjønn.
- 10.2.4. **Alle** granbestand utenfor granas naturlige utbredelsesområde med risiko for spredning må fjernes.
- 10.4. Plantemateriale basert på oppformering av et lite antall mortrær må unngås. Genetisk ensretting utgjør en stor fare for skogene på sikt
- 10.5.2. **"Kvalitetsproduksjon"** må defineres; årringbredde, densitet, alder i tillegg til de kriteriene som benyttes i dag
- 10.5.3. Det må innføres en liste over områdetyper der selektiv hogst/fleralderskogbruk skal anvendes og kriterier for skogtilstand som betinger slik hogst. Se vedlagte dokument med prinsipper og utfyllende merknader.
- 10.5.5. "Gammelskogpreg" og "fjellskoghogst" er ikke forenlig i praksis. Fjellskoghogst er ofte en utplyndring av alle utnyttbare trær, særlig de store, gamle og verdifulle.
- 10.5.6. Kriterier for når selektiv hogst skal benyttes må angis. Begrepet "lukket hogst" byttes ut med "selektiv hogst" for å unngå at skjermstillingshogst tas til inntekt for fleralderskogbruk. Foryngelsesforhold må ikke være et utelatelseskriterium + suppleringsplantning inne i restbestand kan gjennomføres med svært godt resultat. Se vedlagt word-dokument for mer argumentasjon for selektiv hogst.

- 10.5.8. Selektiv hogst og flersjiktet skog kan med fordel anvendes i furuskog for å bedre virkeskvaliteten. Større treavstand enn i granskog, men nok konkurranse til å gi smale årringer og fin kvist.
- 10.6. Skoggjødsling må være forbudt og kun tillates etter godkjenning (trepartssammensatt FSC-nemnd). Jfr funnene i rapporten "Aarrestad, P.A., Bendiksen, E., Bjerke, J.W., Brandrud, T.E., Hofgaard, A., Rusch, G. & Stabbetorp. O.E. 2013. Effekter av treslagsskifte, treplanting og nitrogen gjødsling i skog på biologisk mangfold. Kunnskapsgrunnlag for å vurdere skogtiltak i klimasammenheng. – NINA Rapport 959. 69 s." Her er et utdrag fra sammendraget i denne rapporten:
*"Nitrogen er regnet som en av de viktigste trusslene mot biologisk mangfold på verdensbasis og Norge har underskrevet internasjonale avtaler for å begrense N-utslipp. Basert på eksisterende kunnskap er det høyst sannsynlig at en målrettet skoggjødsling med nitrogen vil ha svært negative konsekvenser på naturen, også i Norge. I tillegg er det usikkerhet ved den reelle klimagevinsten av et slikt tiltak, da nitrogen gjødsling vil kunne øke utslipp av klimagassen N₂O, som er 300 ganger kraftigere klimagass enn CO₂. Samtidig vil N-gjødsling trolig reredusere karbonlagringen i jord ved at mykorrhizasopp, som står for betydelige deler av karbonlagringen, blir redusert. Videre vil den skisserte mengden N gjødsling (150 kg N/ha) fordelt over en 10-års periode være tre ganger høyere enn tålegrensen for N (5 kg N/ha*år). Det synes da lite hensiktsmessig å anbefale en nitrogen gjødsling av norske skoger i klimasammenheng."*
- 10.6.6. Treaske inneholder konsentrasjon av tungmetaller. Forbud i Sverige???
- 10.7.1. Treslagsskifte må være totalforbudt i definerte områder (fjordlandskap, daler, ...). Flere av artene har stor spredningsevne, og det er IKKE tilstrekkelig å unngå slik planting i de opplistede områdene - de må i så fall ha en buffer på minst 2 kilometer rundt og plikt for skogheier til å luke foryngelse av det fremmede treslaget.
- 10.7.3. Det skal ikke sprøytes nærmere vassdrag enn 100 meter. Glyfosat akkumuleres i vannlevende organismer
- 10.10.6. Terrengtransport i bevaringsnettverket ut over etablerte traséer må være forbudt, og dispensasjon skal godkjennes av en FSC-nemnd (trepartssammensatt)
- 10.10.10. Bisetningen med "dobbeltraséer må tas ut. Kan benyttes som argument for at kjøring i stien er nødvendig overalt. For stienes langsiktige overlevelse i sin kulturtilpassede form, er dobbeltraséer vesentlig bedre. Stiens utforming og fravær av tilrettelegging er svært viktig. Jfr. doktravhandlingen til Anette Bischoff.
- 10.10.11. Drift skal stanses dersom det er fare for terrengskader som etter sertifiseringen skal fylles igjen. Reparasjon av kjøreskader gir ikke tilbake skogsjordas naturlige vannbalanse - skaden må forebygges.
- 10.10.14. Maskinell markberedning må være forbudt, og er unødvendig jfr. forskningen til Mats Hagner (SLU) om "grönrisplantering"
- 10.10.16. Stubbebryting er en forbrytelse mot klimaet, og må være forbudt
- 10.11. "Nyttbart virke" er også viktig død ved. Formuleringen er overflødig i forhold til skogheierens økonomiske interesse av å få ut verdifullt virke
- 10.12.6. Større utslipp skal umiddelbart varsles til miljømyndigheten i kommunen og Fylkesmannen

Nye momenter

De delene av kontrakter med entreprenører som regulerer/beskriver miljøhensyn skal være tilgjengelig på forespørsel.

Nye momenter

Kartene som hogstmaskinen anvender for å avgrense hogstene skal være tilgjengelig digitalt ved forespørsel
 Livsløpstrærne skal gis GPS-posisjon og avmerkes i kartet som benyttes i hogstmaskinen ved drift. Filene skal oppbevares av skogheier og sertifikatholder etter hogst.

Nye momenter

Forslag

Forslag: FSC Norge etablerer en egen treparts-sammensatt klage- og avgjørelsesnemnd som tar oppgavene i sertifiseringen som ikke bør overlates til de som har økonomisk interesse av avgjørelsene.